

KLIIMAMINISTEERIUM

Ülle Madise
Õiguskantsleri Kantselei

Teie 20.02.2025 nr 7-4/250333/2501208

Meie 11.04.2025 nr 8-2/25/890-3

Kaitsekorra muudatused ja maaomanike õiguste
kaitse

Austatud proua Madise

Olete palunud teavet, kuidas Kliimaministeerium kavatseb täita 07.11.2024 saadetud õiguskantsleri soovitus. Soovitus käsitleb õiguskantsleri hinnangul lubamatut olukorda, mil Kliimaministeerium ja Keskkonnaamet ei järgi loodusobjekti kaitse alla võtmisel ja kaitsekorra muutmisel seadust. Õiguskantsleri 07.11.2024 kiri puudutab Keskkonnaameti looduskaitseaduse § 8 lõike 1 alusel tehtud ettepanekut tagada Natura 2000 alale jääva kaitsealade piiranguvööndisse ja hoiualadele jäävate loodusdirektiivi metsaelupaigatüüpidele range kaitse ja muuta selleks ettepanekualade kaitsekorda, ning selle menetlust.

Valdavalt on suure väärtusega loodusdirektiivi metsaelupaigad tsoneeritud kaitstavatel aladel sihtkaitsevööndisse, kus majandustegevus on keelatud. Elupaigad, mis ei moodusta kompaktsid alasid, jäävad piiranguvööndisse. Selleks, et metsaelupaikade seisundit parandada, on oluline säilitada piiranguvööndisse jäävad elupaigad. Piiranguvööndis, kus majandustegevus ja metsade majandamine on lubatud, ei ole võimalik ilma raieid keelamata metsaelupaikade kaitset ja soodsa seisundi saavutamist tagada.

Metsaelupaikade range kaitse alla võtmine tagab Natura 2000 võrgustiku aladel paiknevate metsaelupaikade säilimise vastavalt loodusdirektiivi artiklile 6. Kaitse tõhustamine toetab otseselt Natura 2000 tegevuskava 2021–2027 eesmäärke, Euroopa Liidu elurikkuse strateegiat aastani 2030 ja on põhjendatud asjaoluga, et metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande järgi Eestis valdavas osas soodne. Samuti on see vajalik Euroopa Komisjoni poolt algatatud rikkumismenetluse lahendamiseks Eesti riigi poolt.

Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus (EL) 2024/1991, 24. juuni 2024, mis käsitleb looduse taastamist ja millega muudetakse määrust (EL) 2022/869 näeb ette, et looduse seisund peab olema paranenud 2030. aastaks 20% Euroopa Liidu maismaast ja 20% merest. Eesmärgiks on seatud, et täna halvas seisundis olevatest elupaikadest on 2050. aastaks 90% heas seisundis.

Oleme astunud järgmisi samme:

- 1) Kliimaministeerium on ettevalmistanud looduskaitseseaduse muutmise seaduse eelnõu, et tagada Natura 2000 alade metsaelupaigatüüpidele range kaitse seaduse alusel. Eelnõu¹ kiideti 28. märtsil Vabariigi Valitsuse istungil heaks.
- 2) 26. märtsil sai ministri käskkirjaga nr 1-2/25/140 algatatud nende alade kaitse-eeskirjade muutmine, mille puhul tekiks seaduse muudatuse jõustumisel vastuolu alal kehtiva kaitsekorraga. Planeeritavast seaduse muudatusest ja muudatusega kaasnevatest täiendavatest piirangutest Natura alade loodusdirektiivi metsaelupaikades teavitas Keskkonnaamet 2024. a detsembris e-kirjaga kõiki maaomanikke, keda see muudatus puudutab.
- 3) Natura ala piiranguvööndisse jäävas metsaelupaigatüübis võimalik taotleda sihtkaitsevööndiga sama kõrget metsatoetust 160 eurot/hektari kohta aastas. Toetuse suurus on kooskõlas Eesti Maaülikooli poolt tehtud analüüsis leitud [keskmise aastasaamatajäänud tuluga sihtkaitsevööndites](#), võttes aluseks 2020-2023. aasta keskmised puiduhinnad.
- 4) Kui metsaelupaigast tulenev piirang on intensiivne ka mahult, tekib peale punktis 1 viidatud looduskaitse seaduse muudatuse jõustumist võimalus taotleda riigilt maa omandamist. Samuti hakkab kehtima 100%-line maamaksusoodustus. Eesmärk on saavutada täiendavate piirangute seadmisel sihtkaitsevööndi piirangutega võrreldes võrdne kohtlemine ja õiglase kompenseerimise tagamine.

Kokkuvõttes tagab Kliimaministeerium õiguskantsleri tõstatatud olukorra lahendamise läbi looduskaitseseaduse ja kaitse-eeskirjade muutmise, et kindlustada Natura 2000 alade metsaelupaikade väärtuste säilimine. Puudutatud maaomanikke on muudatusest teavitatud ja neile tagatakse sihtkaitsevööndite piirangutega võrdne kohtlemine ja kompensatsioon.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Andres Sutt

energeetika- ja keskkonnaminister

Marika Erikson, 626 2880
marika.erikson@kliimaministeerium.ee

Džein Aunre, 626 2927
Džein.aunre@kliimaministeerium.ee

¹ <https://eelnoud.valitsus.ee/main#fTSBB7Nx>